

Motion till riksdagen 2023/24:2898

av **Hanna Gunnarsson m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2023/24:133 Sveriges tillträde till vissa Natoavtal

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en reservation som klargör att det är förbjudet att utdöma och verkställa ett dödsstraff på svenskt territorium samt även att utlämna någon till ett land där hen riskerar ett sådant straff, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Den 7 mars i år blev Sverige fullvärdig medlem av Nato. Vänsterpartiet är stark motståndare till Sveriges medlemskap i kärnvapenalliansen. Vi delar inte uppfattningen att ett svenskt medlemskap stärker vår säkerhet, tvärtom. Det riskerar bl.a. att dra in oss i krig och konflikter vi själva inte valt. Vänsterpartiet har återkommande föreslagit att Sverige ska sätta upp förbehåll om kärnvapen och utländska baser samt underteckna FN:s konvention om ett förbud mot kärnvapen, något som både den socialdemokratiska och den moderatledda regeringen med stöd av Sverigedemokraterna avvisat. Det är av största betydelse att Sverige även framöver, trots medlemskapet i Nato, ska kunna agera självständigt i utrikes- och säkerhetspolitiken, bestämma själv över utvecklingen av vårt eget försvar samt göra egna analyser och ställningstaganden.

Regeringens proposition 2023/24:133 Sveriges tillträde till vissa Natoavtal handlar om fyra stycken avtal till följd av Sveriges medlemskap i Nato. Det handlar bl.a. om att reglera praktiska förutsättningar för ett gemensamt militärt agerande, frågor som rör militär personal i en mottagande stat och informationshantering. Som medlem i Nato förväntas Sverige bl.a. ansluta sig till Nato SOFA, vilket behandlas i den aktuella propositionen.

Regeringens bedömning är att bestämmelserna om jurisdiktion och rättsligt samarbete i artikel VII i Nato SOFA inte medför något behov av lagändringar. Vidare skriver man att Sverige vid tillträde till avtalet inte ska avge någon reservation som

begränsar en sändande stats rätt att utöva jurisdiktion inom den mottagande statens territorium, när Sverige är mottagande stat.

Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet har i egenskap av remissinstans lyft frågan om dödsstraff (dnr SU FV-2690-23). Nämnden menar tvärtemot regeringen att Sverige bör göra en reservation eller åtminstone avge en tolkningsdeklaration som klargör att det är förbjudet att utdöma och verkställa ett dödsstraff på svenskt territorium samt även att utlämna någon till ett land där han eller hon riskerar ett sådant straff.

Av Natoländerna är det i dag bara USA som tillämpar dödsstraff. USA har dock en särställning i militäralliansen och har ett starkt inflytande över andra medlemsländer. I FOI-rapporten Transatlantiska tvivel (2021) beskrivs t.ex. hur medlemsländer i Nato strävar efter att upprätthålla en nära, eller åstadkomma en närmare, relation till USA.

Dödsstraffet är, som Amnesty International beskriver det, inte ett straff utan ett brott i sig. Det hör inte hemma i ett modernt och civiliserat rättssystem. Vänsterpartiet menar att det inte får förekomma några oklarheter i en sådan grundläggande fråga. Om det kan finnas minsta risk för tveksamhet i hur avtalet ska tolkas bör detta klargöras.

Regeringen hänvisar i propositionen till Nato SOFA, artikel VII punkt 7.a och menar att frågan om dödsstraff redan är tillräckligt reglerad. Vidare skriver man att det finns en förväntan hos övriga allierade att Sverige ska tillträda avtal utan reservationer och att ingen annan medlemsstat har lämnat någon reservation vid tillträdet till Nato SOFA.

Juridiska fakultetsnämnden konstaterar att när många av Natos medlemsstater blev medlemmar fanns det inte något för dem gällande folkrättsligt förbud mot dödsstraff eller utlämning till stater som kan förväntas utdöma ett dödsstraff. Situationen för Sverige i dag är en annan.

Man kan få intrycket av att regeringen närmast tycker att det vore genant att inte infria förväntningarna trots eventuella oklarheter i avtalet. Det är en mycket dålig grund för ett militärt samarbete. Vänsterpartiet menar att Sverige ska vara en självständig röst inom Nato. Regeringens agerande tyder dessvärre på att vi kan förvänta oss motsatsen.

Regeringen bör göra en reservation som klargör att det är förbjudet att utdöma och verkställa ett dödsstraff på svenskt territorium samt även att utlämna någon till ett land där hen riskerar ett sådant straff. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Hanna Gunnarsson (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Håkan Svenneling (V)

Kajsa Fredholm (V)

Linda W Snecker (V)